

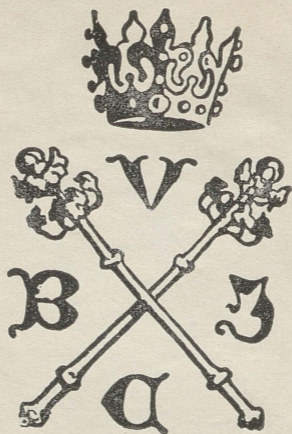
BIBLIOTHECA
UNIV. JAGELL.
CRACOVENSIS

kat.komp.

10020

Mon. St. Dr.

I

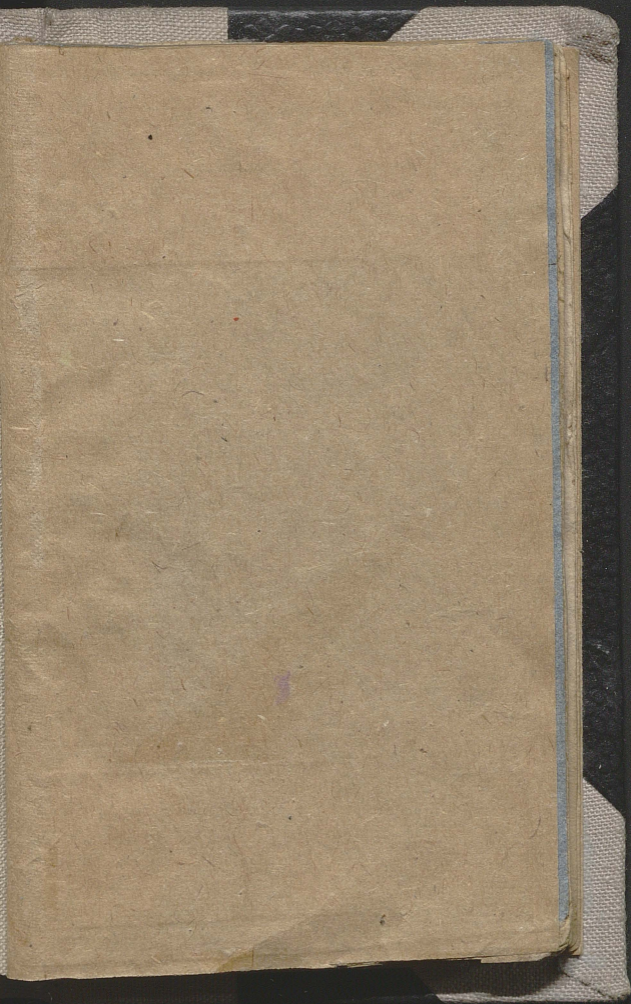

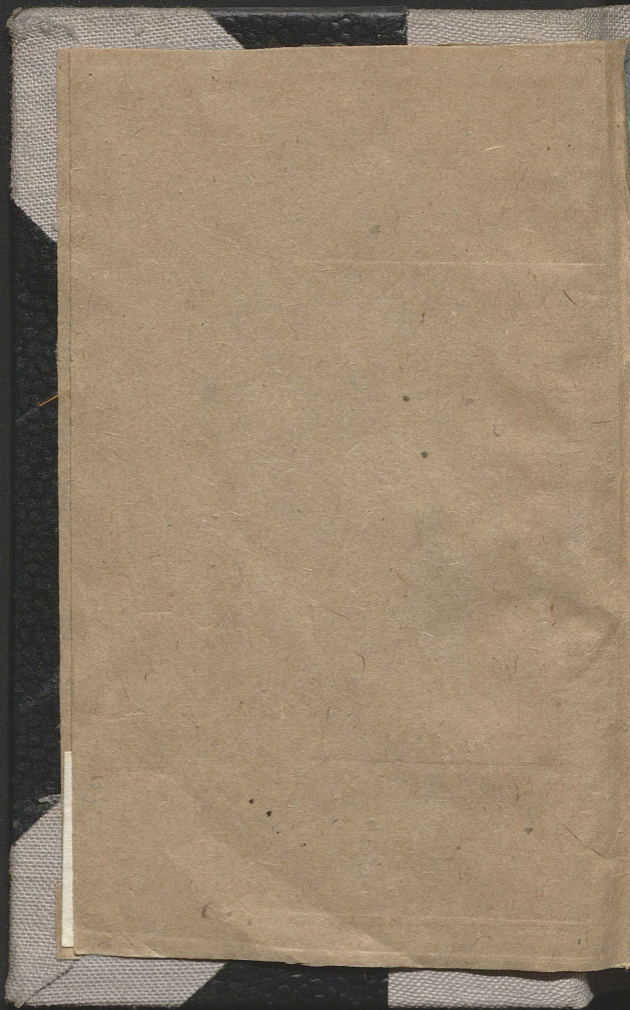
10020

I

Książka dezynfekowana

Po przeglądnięciu
umyć ręce

10020

I

P

losophi.

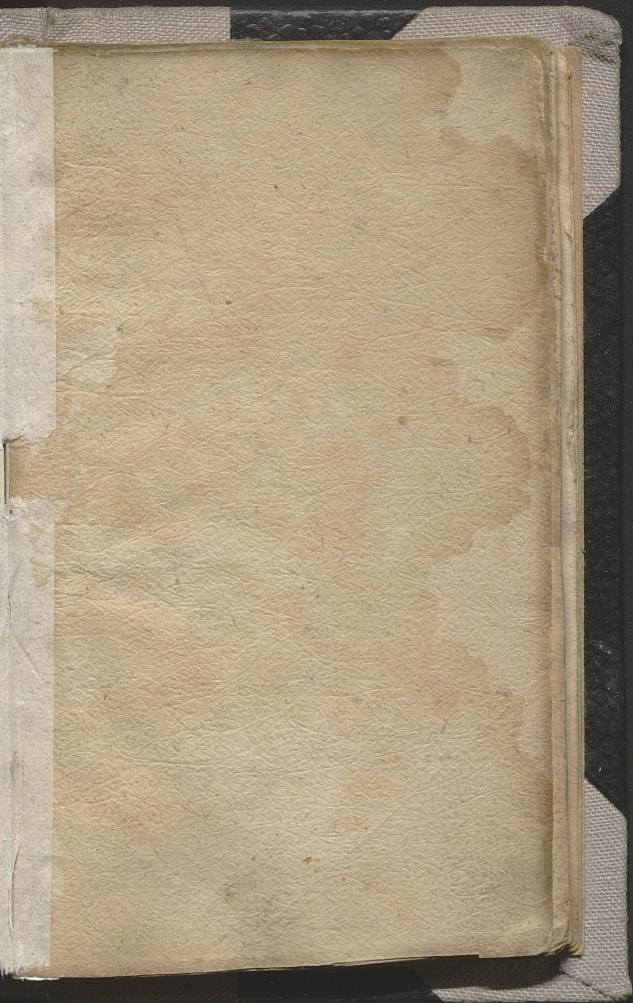
Calissii. 1702.

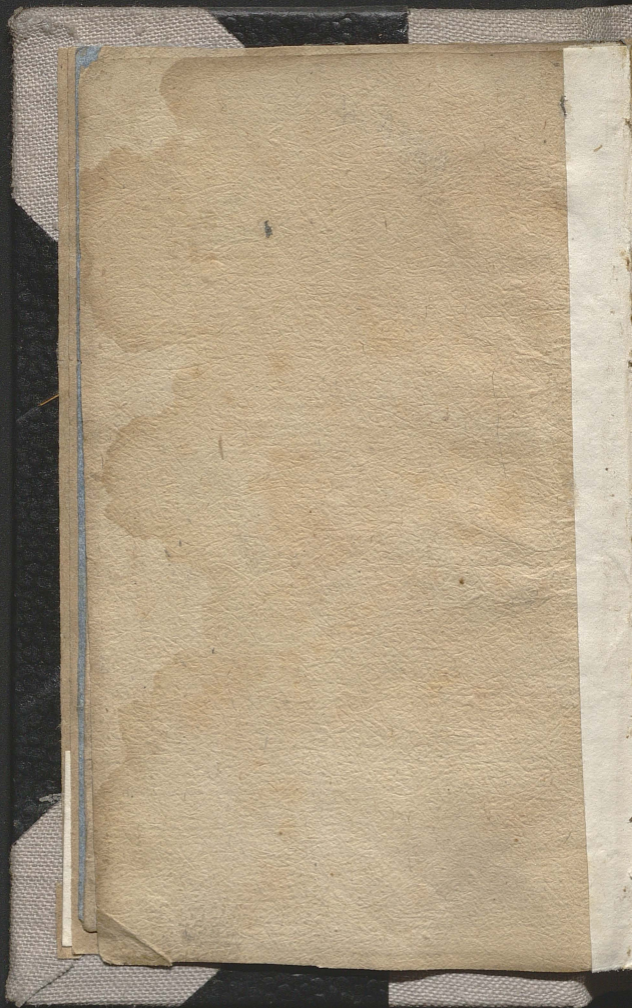
VITAE.

N. 481

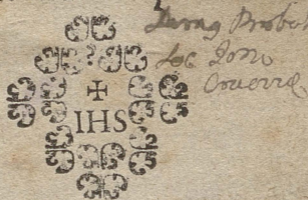
~~Literat 481.~~

XVI. 6. 55

A D
VIRUM NOBILEM
DE CULTU
CONFUCII
PHILOSOPHI,
ET
PROGENITORUM,
APUD SINAS,
Cum facultate Superiorum.

Primum DILINGÆ impressum,
Anno MDCC.

Tum reimpressum CALISSII
Anno MDCCII,

K 160 [V] / 68.

gr. pap.

10.020 I

G. R. BIBLIOTHECA
VNIV.
CRACOVIAE SIS

The coat of arms of the University of Cracow, featuring a shield with two crossed swords and a crown above it.

AD NOBILEM VIRUM.

De cultu Confucii Philosophi, & Progenitorum, apud Sinas.

Uanta sit gravitas causæ, quæ nunc Romæ examinatur, circa cultum Confucii, & Progenitorum, apud Sinas? quæ sit in ea tuenda Jesuitarum intentio? quâ conditione pugnent ex utraque parte contendentes? an sit Confucius Idolum in China? an sint Progenitores Idola? (enim verò id necessè est, ut illorum cultus dici possit Idololatricus) quæris à me, Vir Nobilissime. Paucis respondeo, quæ nuper legebam in Apologia eadenda brevi in lucem, ut ajunt, pro vindicando, de Sinensium ritibus Alexandri VII. de-

A. 2.

cretor.

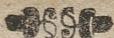
creto, quod à 70. ferè annis fuit instar regulæ, quam Missionarij Sinenses è Societate JESU, reverenter secuti sunt, & tutò sequi se posse, firmissimè tenuerunt.

I. Igitur in eo consistit hujusce causæ pondus & gravitas, quòd agitur nihil minùs, quàm de interitu, vel propagatione fidei Christianæ in vasto Sinarum Imperio. Conveniunt enim ex utraq; parte, qui pro Sinensium ritibus, vel contra illos, disputant, Esse in maximo periculo rem in China Christianam, si rescisso Alexandri VII. Decreto, caremoniz, quas permiserat, Regni legibus constitutz, prohibentur: certò aliundè constat, opportunum jam esse tempus prædicandi Sinis Evangelij, post Imperatoris Edictum, si Decreto illo stante, nihil novi circà ritus jam permisso constituitur. Nòrunt quidem, & tanquàm fide certum docent Societatis Missionarij, non esse facienda mala, ut eveniant bona: ideòque ne veniali quidem peccato emendam esse salutem omnium hominum, multò minus superstitionis aut idololatricis ritibus. Unde juxta Reverendissimum ipsum D. Maigrot ritus controversos ij non permittunt, nisi quia magis consonum veritati putant, illos esse politicos, & civiles. Sed constare quoque debet, esse gravissimè peccaturos contra charitatem DEI & proximi, contra præceptum prædicandi Gen-
tibus

tibus Evangelij, quicumque per prohibitionem rituum, qui possent innocenter tolerari, clauderent januam salutis & fidei innumeris planè hominibus. Gravissima est igitur causa, quæ tractatur: nam si periculum aliquod hinc apparet permittendi ritus superstitiosos; est quoque aliudè periculum ingens gravissimè contra Legem divinam peccandi, prohibendo ritus innocentes.

2. In tam gravi causa declarant Jesuitæ Europæi, se nihil aliud intendere, quam ut detegatur veritas. Si enim post accuratam causæ inquisitionem, decreto aliquo novo definire placeat Summo Pontifici, ritus Alexandri VII. Decreto permittos, deinceps esse prohibendos, ut superstitione, vel Idololatria imbutos; palàm restantur Jesuitæ Europæi, quòd spondere quoque possunt pro Jesuitis Sinensibus, se absque ulla tergiversatione, imò sponte & alacriter, novo huius Decreto parituros, quidquid inde toti Sinarum Christianitati possit contingere. Unde quæ proferunt, aut hætenus produxere, ad probandum ritus illos esse politicos, idcirco solum proferunt, ut examinatis ab Apostolica Sede utriusque partis rationibus, securius ipsa definire possit, quid licitum, quid illicitum, quid permittendum, quid prohibendum.

3. Et si hanc Jesuitarum mentem contestari

testari omninò possum, non debeo dissimulare, quod Apostolicæ Sedi notum inprimis esse oportet, Non esse parem in hac gravissima causa Missionariorum Societatis, & eorum, qui contrà sentiunt, conditionem; nam qui contrà ritus Sinenses disputant, venerunt è China parati atque armati mandatis, tractatibus, Epistolis, subscriptionibus, testimoniis, quæ faverent suæ parti; dum interea omnium ignari Sinenses Missionarij è Societate tranquille vivunt in China, nihil solliciti de sua causa, quæ Romæ agitari, multò minùs periclitari, prorsus ignorant.

Quod si scirent, colligerent procul dubio innumera testimonia, subscriptiones, epistolas, non solum à doctis Christianis, plurimisque Missionariis, nec non à Vicariis Apostolicis, & Episcopis; sed etiam à Paganis nobilibus, Mandarinis, & forsitan ab ipso Imperatore, idoneis planè testibus suæ fidei & Religionis.

4. His testimoniis constaret, uti certò confidunt Jesuitæ, Confucium coli tantum in China ut Imperii Magistrum ob doctrinam ab illo acceptam; ob vitam Progenitores mortuos; nihil omninò Numinis ex communi Sinarum persuasione in illis agnosci; nihil juxta Leges sperari ab illis, nihil postulari; contra Leges hos facere, qui secus faciunt;

ritus

ritus ac ceremonias, quibus hi coluntur, esse solum politicas ac civiles: nihil prohibere, quin tales sint, etsi coram illorum tabella, cerei accenduntur, incenduntur odores, offeruntur animalia &c. cum eisdem ritus constet sæpè adhiberi ad colendos Mandarinos, dum in Provincias adveniunt, mensas nimirum ante illorum fores apparari, incendi odores, cereos accendi, offerri animalia, capras, sues &c. his donis pro more reverentiam adhiberi; hæc etiam, & probata quidem prius, presentibus Mandarinis occidi &c.

5. Adderent è Societate Missionarij & alii plures; & interposito, si placeret, juramento affirmarent, à se nunquam fuisse permissas Neophytis duas illas solemnitates, quæ singulis annis fiunt in honorem Confucij; in ritibus erga Progenitores mortuos semper præcepisse suis Christianis, ut juxta Decretum Alexandri Papæ supersticiosos omitterent; ac si forte superstitiosa coram ipsis tunc agerent Infideles, in hoc casu, facta fidei professione, palam contra Christiani protestarentur, ut idem mandat Decretum.

6. Porro adeò sensit R. ipse D. Maiorot justam habituros causam Jesuitas postulandi humillimè ab Apostolica Sede, sibi ut liceret pro plena gravissimi negotii informatione, accersere è China unum aut alterum è

3
259
suis Missionariis, ut ipsemet testetur se *paratum esse cū socio Romam petere* : (a) si modò jubeat Sancta Sedes, hos non prius ex eadem China proficisci, quàm Patres Societatis ad tuendam Romæ suam causam destinati è China discesserint. Quin etiam addit *unum in tanti momenti negotio non sufficere, ac proinde indigere se socio* : Indigeret ergo quoque Societas Sinensis, ad justam sui defensionem, & ad plenioram rei tam gravis instructionem, deputare Romam duos ex suis, cum necessariis atque authenticis instrumentis.

7. Atqui toti Eurpæ notum est, non solum venisse ante duos annos è China D. Nicolaum Charmot, missum à Reverendissimo pro tuendis suis contra Missionarios Jesuitas partibus, sed etiam ante sex menses adhuc Romam appulisse R. D. à Leonissa pro tuendo Rev: Dom: Maigrot mandato, quod in China adhuc existens jam commendaverat; ut patet ex duabus ejusdem Rev: Dom: à Leonissa litteris Sacræ Congregationi Anno 1697. oblatis. Habet ergo Dominus Maigrot, quod postulaverat, duos Romæ è China reduces pro se suisque opinionibus stantes: nullum habent Jesuitæ, nec habere potuerunt è China Missionarium pro sua praxi sententiæque agentem.

Dico nullum hos habere potuisse: nã
ita nego

(a) *Hist: cult: Sin: Pag: 400. 401.*

ita negotium istud Romæ promotum est ab Adversariis Jesuitarum, ut visum ferè semper fuerit, instare iudicium istius causæ, ac proinde semper desperârint de habendo ad tam longum iter sufficienti tempore.

Sanè Patrem Bouvet à Sinarum Imperatore missum ante duos annos ad Regem Christianissimum, etsi aliquandiu comitatus est D. Nicolaus Charmot, tam cautè celavit, quæ contra Societatem Sinensem meditabatur, & cùm esset adhuc in China, & cùm eum comitaretur in via, ut Bonus ille Pater, litis gravissimæ apud Summum Pontificem intendendæ prorsus ignarus, è China exierit sine tractatibus, epistolis, testimoniis, instrumentis authenticis; sicque imparatus venerit in Europam, atque in Asiam huic causæ propè inutilis redierit.

Constat ergo parem non esse utriusque partis conditionem, cùm præter Rev: Patres Dominicanos, qui impressis etiam libris interveniunt, duos habeat Romæ Procuratores aut Advocatos è China Reverendissimus: ne unum quidem Jesuitæ. (a) *Unus tamen, inquit ille, non sufficit in negotio tanti momenti.* Hæc autem sunt toti Europæ manifesta.

8. Si ergo placeret Sanctæ Sedi hoc

A 5

Jesuitis

(a) *Ibidem.*

Jesuitis concedere, quod ne Adversarius quidem illorum putavit eis negandum, nempe ut unum aut alterum ex suis Romam accerferent e China bene instructos pro plena tanti negotij informatione, retardaret quidem aliquandiu judicium hæc concessio, sed id incommodi, si quod est, compensaret abundè omnimoda hujus causæ instructio, ad ferendam non provisionalem tantum, ut vocant, sed absolutam de ritibus illis sententiam, quam nullus Vicariorum Apostolicorum, exemplo D. Maigrot, reformare auderet, sub prætextu sive malæ sive non sufficientis informationis. Talis enim sententia Sinenses inter se Missionarios æternum conciliaret, ac dirigeret.

9. Quod si propter causas nobis prorsus incognitas aliter sentiat Sancta Sedes, jubeatque Jesuitas Europæos suorum in China non auditorum partes Romæ defendere, parebunt enim verò; & quia tota Europa conqueritur nihil ab ipsis prodire in publicum pro tuendis suis partibus, cum è contrario illorum Adversarij libros edant, mandentque typis publicis etiam ea, quæ Sacræ Congregationi in hac causa Romæ oblata sunt, audio tandem Jesuitas pro suis in China Missionariis instituere Apologiam multiplicem.

Hæc, quam legi, continet I. Alexandri VII. Decretum de ritibus Sinensium permit-
tendis

tendis. 2. Mandatum Reverendissimi Domini Maigrot pro decreto illo Papæ reformando. 3. Observationes in idem Mandatum à Domini Nicolai Charmot notis atque disputationibus vindicatas. 4. Accuratam expositionem facti seu rituum, juxta mentem & testimonia Sinensium, non è Societate solum, sed ex aliis etiam Sacris Ordinibus Missionariorum, qui steterunt pro ceremoniis erga Confucium, & Progenitores, politicis, & civilibus.

Ex his jam abundè nosti, Vir Nobilissime, gravissimam esse hanc causam, quod primum interrogaveras. In ea tuenda nihil intendere aliud Jesuitas, quàm ut detegatur quid fugiendum; non minus paratos ad obediendum Innocentij XII. Decreto, si cœremonias illas repudiet, quàm fuere hactenus religiosi ad observandum Alexandri VII. Decretum, quo, utraque parte audita, statuerat illas permittendas. Hoc secundum. Quod autem tertio loco proponebas, planè quoque intellexisti, non pugnare pari conditione pro ritibus illis Jesuitas Sinenses, ac contra eosdem ritus illorum Adversarios.

Et si enim Europæi Jesuitæ habere putant, unde suos in China Missionarios tueantur, inter illos tamen certò constat, fore adhuc longè meliorem suæ causæ conditio-

nem, si quemadmodum è China duo vene-
runt pro Reverendissimo Domino Maigrot
benè parati ad pugnandum contra ritus Si-
nensium, sic etiam venissent duo è Societate
moniti priùs, paratiq̃ue, ad tuendum Alexan-
dri VII. Decretum. Literis enim literas,
testimoniis opponerent testimonia, & sub-
scriptiones subscriptionibus, & quidem lon-
gè plures, atque magis authenticas.

Quod spectat ad 4. nempè, An sit
Confucius Idolum in China? an sint Proge-
nitores Idola? Est hæc in Apologia præ-
liminaria quæstio, quam refero iisdem verbis,
quibus ibi proponitur & solvitur.

*AN COLANT IN CHI-
na Litterati Confucium Phi-
losophum ut Deum, & Pro-
genitores ut Numina?*

Qui prohibent ritus Sinenses, ideò pro-
hibent, quia putant idololatricos esse:
ac proinde supponere debent Confu-
cium esse Idolum, & haberi Numen
in China; Progenitores mortuos esse Idola,
& haberi à Sinensibus Numina: si enim ne-
que Confucius, nec Progenitores mortui sunt
Idola, ritus, quibus hi coluntur, non sunt
idololatrici.

Et verò, fuerunt toti in hoc per Eu-
ropam divulgando, toti in eo Romæ proban-
do, tum ratione, tum authoritate, Jesuita-
rum Adversarij.

Ratione quidem; quia, inquirunt, ve-
ra illi Tempia eriguntur, offeruntur vera Sa-
crificia, & in altaribus propriè dictis.

Si ita est, ut ipsi narrant, dubitari o-
mninò non potest, quin Sinæ agnoscant ali-
quid Numinis in Confucio, Numinis aliquid
in Majoribus. Probat istud magnificè Autor

Apologiæ Dominicanorum Sinensium; *Frustra*, inquit nobis obijciunt, qui pro Jesuis conscripsere Apologias, (a) non agnosci Confucium in China ut Deum Nunquid enim eo ipso Deus agnoscitur, quod ei sacrificatur? Rursum id autoritate Augustini probat. Quis sacrificandum censuit, nisi ei, quem Deum, aut scivit, aut putabit, aut finxit? (b)

Si ergo sacrificium ex natura sua sit oblatio facta ei, qui putatur, vel fingitur esse Deus, ad hunc venerandum, vel ut vitæ necique Dominum, vel ut primum principium in aliquo saltem genere: sique aliunde veris coluntur Confucius, Majoresque in China sacrificiis, necesse est hos haberi in China Deos, atque ritus, quibus honorantur, esse verè idolatricos.

Quod probasse ratione se putant, probant & autoritate, levi illa quidem in se, sed apud Dominum Charnot non levis ponderis. Sic enim in Memoriali, quod est dictum, Veritas facti, apud Eminentissimos Cardinales concludebat. *Quid potest*, inquit, *expressius desiderari, ut constet Confucium tanquam aliquod numen à Sinis coli?* Ita Dominus Char-

(a) *Apolog: Dominicanorum. Pag: 38.*

(b) *Lib: 1. de Civit: Dei cap: 4.*

Charmot in historia cultus Sinensis, pagina
488.

Hinc factum est, ut ubique clamitarent
contra idololatriam Christianorum Sinarum,
& terrerent totam Europam suis clamoribus.
Hinc ad Summum Pontificem scribens Reve-
rendissimus, *dubitari, inquit, merito potest,*
an, qui sunt in China Christiani, iidem ferè
omnes non sint & Idololatrae? (a)

Sed mox constabit affirmare hoc im-
merito Reverendissimum; malè discurrere A-
pologistam; stare contra illos & contra sei-
psum Dominum Charmot; & non nisi chi-
mericam esse Christianorum Sinarum Idolo-
latriam.

Missionarij è Societate, qui permittunt
ritus Sinenses, illos ideo permittunt, quòd pru-
denter judicare se putent, esse tantum p liti-
cos & civiles; atque negant quidem & per-
negant esse idololatricos.

Ratio palmaris est, quòd certò constet,
in China Numen non haberi Confucium;
multò minus Progenitores mortuos unde quo-
que constabit, eos non coli, nec veris Sacri-
ficiis, nec in veris Templis, nec in altaribus
propriè dictis.

Quòd autem constet Idolum non esse
apud Sinas Confucium, enim verò id demon-
stratum

(e) Pag: 403. Hist: cult: Sin:

stratum est, tum in observationibus contra Reverendissimi Mandatum Sacræ Congregationi exhibitis, tum in Libello supplici Sux Sanctitati oblato. & sic demonstratum, ut ipse Dominus Charmot, jam annuat, & canat in eo palinodiam.

Quia tamen summi est momenti in hac gravissima causa, ut sit manifestum in tota Europa, & præsertim Romæ, Confucium non coli in Sinis ut Deum, multò minus Progenitores mortuos, paucis hîc repeto, quod pluribus ibi fuit demonstratum.

1. *In Regno Sina, (a) inquit P. Joannes de Paz, ex Ordine S. Dominici, non attribuitur Confucio Divinitas aut potestas aliqua superior, communi hominum ibi inhabitantium existimatione. Hoc mihi constat ex variis relationibus Religiosorum nostri Ordinis in Regno Sina assistentium. Inprimis referunt, quòd Christianos facientes protestationem coram Gentibus, quòd non credunt in Confucio divinitatem aut potestatem aliquam, sed illum præcisè venerantur ut Magistrum, audiunt Gentiles sine indignatione. Si in Regno Sina communiter existimaretur, Confucium habere divinitatem, aut potestatem humanâ superiorem, ad eis auxiliandum, absque dubio Gentilium perturbatio oriretur ex eo, quòd in*

publico

(a) *In Resp: ad quesitum 20. fol: 198.*

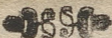
17
publico hujusmodi potestas, vel divinitas denegaretur Confucio; sicut contigit Ephesi: (b) cum enim audissent Gentiles Divi Pauli doctrinam negantis esse veros Deos, quos venerantur, tota Civitas irata, ac indignatione ferbuit. Repleti sunt ira, & exclamaverunt dicentes: Magna Diana Ephesiorum.

Hac ratio, inquit adhuc, efficacior redditur, si attendatur, quod Sine Christiani regulariter non audent negare Confucio reverentiam, qua ei tanquam Magistro exhibetur; timent murmurationem, & indignationem Gentium, & ne forsitan ob hanc causam eis gradus denegetur; & non timent ei denegare divinitatem, omnemque potestatem ad auxiliandum eis.

Hac enim ratio urgenter probat, quod in Regno Sinarum, vel lege Regni, vel generali acceptione, exhibetur Confucio Reverentia tanquam Magistro, quam omittere nequeunt absque gravi nota animi ingrati, ac inobedientis legibus Regni: & similiter ostendit, quod nec communi acceptione, nec lege Regni datur Confucio cultus Religiosus; neque Divinitas, neque potestas aliqua ei tribuitur.

Deinde referunt nostri Religiosi, in praedicto Sine Regno habitantes, quod, cum quidam Christianus coram pluribus Infidelibus protestatio-

(b) Actor: 19.

protestationem fecisset, se reverentiam exhibere Confucio prae se ut Magistro, nullam agnoscere in eo divinitatem, aut potestatem; Infideles protestatione Christiani ad risum excitati dixerunt: Forsan aliquis nostrum Deum existimat Confucium, aut in eo potestatem hominibus auxiliandi fatetur? homo fuit similis nobis, & illum ut Magistrum Veneramur ob excellentem doctrinam nobis ab eo relinam.

Hinc colligitur, quod Confucius non est communiter ut Deus in Regno Sine acceptus, neque ei potestas aliqua attribuitur; si quidem illi, ad quos pertinet eum Venerari, in eo non agnoscunt divinitatem, aut aliquam potestatem. Ita Pater Joannes de Paz in responsis suis Manilæ editis anno 1680. & à Doctore D. Francisco Pizarro de Orellana, Archidiacono, atque Vicario Generali Archiepiscopatus Manilensis examinatis, & summè laudatis, qui testatur se de mandato Archiepiscopi Manilensis Philippi Pardo Dominicani hoc opusculum legisse.

Imò sub finem additur, impressum fuisse hoc opus cum licentia ejusdem Archiepiscopi, atque Rev: P. Fr: Baltasaris de Sancta Cruz, Commissarii S. Officii, & Provincialis, Hi omnes procul dubio sentiebant idē de Confucio, atque responsorum Author. Neque

que abs re erit hinc advertere, Archiepiscopum illum satis aliunde contrarium fuisse Jesuitis, ideoque in hoc opusculo approbando non id intendisse, ut illis faveret.

Porro quantæ fuerit autoritatis apud suos idem Pater Joannes de Paz, dum viveret, & apud omnes alios, manifestè constat ex præliminari, seu, ut vocant, dedicatoria Epistolâ ad Reverendiss. P. Antonium de Monroy totius Ordinis Prædicatorum Magistrum Generalem. Sic enim ibi de illo habetur. (a)

Ipsum Ecclesiarum Capitula, Religiones, Communitates, tribunalia; infima, media, supremæq; classis homines, in ambiguitatibus suis maximè ad mores pertinentibus, duces eligunt. Doctorem consulunt, oraculum venerantur . . . Venerabiles ipsi Episcopi, Sedis Apostolica delegati. Præbiteriique generales . . . consilium ejus exquirunt.

Dubitari itaque non potest, quin testimonium illud multas ob causas sit pluribus æquivalens.

2. Idem affirmant (b) Gregorius Lopez ipse Sina, ipse Dominicanus, ipse Pekinensis Antistes, & antiquus Missionarius. (c) Idè

(a) *In Epist. Dedicat. pag. 12. .*

(b) *In tractatu Sac. Congregationi oblato*

(c) *In tractatu Sacra quoque Congregationi oblato.*

Domini

Dominicus à Sancto Petro. (d) Idem alij magno numero Dominicani.

3. Id testatur Emmanuel Diaz Jesuitarum Vice-Provincialis, responsum sibi fuisse ab eo, qui præerat oblationibus, dum interrogaretur, an Numen crederent ipsi Confucium esse, aut partem Numinis? *Putas-ne inquit, nos Sinas tam stolidos esse, qui plusquam hominem eum credamus, quem scimus natum vixisse, & obiisse?* (a) Addens se ex gratitudine observare ritus illos erga Confucium, cui tam multa deberent ob doctrinam ab illo acceptam.

4. Id asserit Matthæus Riccius Missionis Sinicæ Fundator. *Nullam, (b) inquit, Sine in suis Majoribus partem Numinis agnoscunt; neque ab eis quidquam, aut petunt, aut sperant. De Confucio postea. Nullas porro ei preces recitant, nec ab eo quicquam petunt, aut sperant, ad eum modum, quo, de vita sanctis, jam est explicatum.*

5. Idem affirmant plures quàm 80. Missionarij è Societate, quorum alij 20. alij 30. 40. alij, & alij ferè 50. annos vixerunt in China.

Idem

(d) *Ibidem.*

(a) *Bartoli in sua China, pag: 75.*

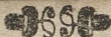
(b) *In suis Commentariis à Trigautio editis, anno 1615. pag: 707. 108. lib: 10. cap: 10.*

Idem affirmabunt trecenta & amplius Christianorum millia, qui solitas Confucio reverentias adhibent pro more Patriæ, ad accipiendos gradus: quod præstare nefas ducebant, si Idolum esset Confucius.

6. Constat ex libris classicis, Confucium neque inter Spiritus, quos Litteratorum secta agnoscit, neque inter Bonziorum Idola, à Sinenfibus referri.

Pater primum ex libro, quod dicitur *Examien rituum*; cum agit de portis cancellatis, quæ in quibusdam Confucij aulis indebitè ponebantur, sic habet: *Adhibere autem in Confucij aula opus cancellatum, est tractare Confucium, ac si esset Spiritus, illumque cum cæli & terræ Spiritibus comparare: hoc verè ab Imperatoribus præscriptâ formâ valdè procul distat.*

Patet secundum ex Imperatoris Decreto, quod Anno Domini 1438. promulgatum est his verbis. *Imperator prohibet munera offerri Confucio in Fanis Idolorum, quæ Foè, & Lao Tan vocantur.* Confucius ergo, atque potiori jure alij Sinarum Sapientes, Progenitoresque mortui, nec inter Spiritus coluntur à Sinis, nec inter Idola. Unde sic loquitur Gabianus antiquus Missionarius. *Si quis in Sinis nomine Numinis, aut Idoli Confucium, vel tantum interrogando appeller, non solum*

solum irrideri, sed cum stomacho explodi solet apud Litteratos, de quibus agimus, pro-ut quotidiana experientia nos docet: quidquid apud ignarum, & rude vulgus quandoque eveniat. cap: 4.

7. Reverendissimus D. Maigrot, qui vult Confucium esse Litteratorum Idolum, manifestè sibi contradicit; cum velit Litteratos omnes esse Atheos: (a) Athei autem Idola non habent: in hoc distinguuntur ab Idololatriis.

His omnibus certò constat, Confucium non haberi à Sinis Numen, non haberi Progenitores Numina. Id verò sic constat, ut convictus tandem super hoc tam gravis momenti capite Dominus Charmot, in suis Libelli disputationibus non modò id fateatur, sed non parum exandescat, quòd Autor Libelli supplicis ad Papam affinxerit tam ipsi, quàm Domino Maigrot hunc ridiculum errorem, quasi nimirum crederent, & spargerent coli Confucium in China ut Numen, Progenitoresque ut Numina. Audiamus Dominum Charmot, in hist: cult: Sinen: pag: 296. *Res falsas, & absurdas, inquit, mihi ac Reverendissimo Domino Maigrot effingunt Patres Societatis, ut nobis insultent, & tanquam proprio conscientia judicio condemnatos traducant.*

(a) Hist: cult: Sinen: pag: 354.

cant. Nunquam diximus Confucium à Sinis Litteratis ut Deum, Majoresque ut Numina coli.

(a) Qui legerit textum antea citatum, clarè intelliget, dixisse Dominum Charmot in terminis, Confucium coli in China ut Numen; & toties id de Confucio, atque Majoribus affirmasse, quoties veris eos coli affirmavit sacrificiis: ac proinde nihil ei falsum affinxisse Autorem Libelli.

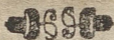
Sed esto; sibi ipse contradixerit Dominus Charmot: istud est illorum fatum, qui falsa tuentur, nisi sibi ipsi continuò attendant.

Nunc temporis hoc plusquam satis est: falsum est, absurdum est ex Domino Charmot, affirmare Confucium à Sinis Litteratis ut Deum, Majoresque ut Numina coli. In hoc jam convenit cum Jesuitis Sinensibus; in quo etsi non conveniret, id aliàs est abundè demonstratum.

Sed quid inde concludunt Jesuitæ? Quod est in tam gravi causa decisivum, nempe Confucium & Progenitores non coli in China, nec veris Sacrificiis, nec in veris Templis, nec Altaribus propriè dictis. (a) *Quis enim sacrificandum censuit, ut cum Augustino Apo.*

(a) *Ibidem pag: 403.*

(a) *Apolog, Dominic: pag: 22.*

no Apologista Dominicanus ajebat, nisi ei, quem Deum scivit, aut putavit, aut finxit? Atqui Sinæ, etiam fatente Domino Charmot, neque sciunt, neque putant, neque fingunt Confucium esse Deum, Majores esse Numina. Ergo ijs non sacrificant: ergo ritus, quos adhibent pro more patriæ ad eos colendos, neque possunt, neque debent dici sacrificia utique propriè dicta: ergo nec eorum aulae templa, neque mensæ altaria: ergo prædicti ritus non sunt idololatrici: ergo falsa sunt, absurda sunt, quæ per totam Europam spargunt; quæ scribuntur ad Apostolicam Sedem de Idololatria Christianorum Sinensium: ergo malè Reverendissimus sub falso Idololatriæ prætextu, Alexandri VII. Decretum de ritibus Sinensium reformavit.

Sed instat Dominus Charmot. Ritus, quibus Christiani (a) colunt B. Virginem, Angelos, aut sanctos, etsi illos non venerentur ut Deos, non desinunt esse Religiosi. Ergo licet Confucius, & Majores non sunt apud Sinas Idola, inde concludi non debet ritus, & cœremonias ad eos colendos adhiberi in China solitas, non esse religiosas; si verò religiosæ sunt, erunt saltem superstitiosæ: ergo prohibendæ.

- Respon-

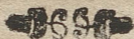
(a) Hist: cul: Sin: pag: 296. & alibi passim.

Respondeo primò: Nos probasse effi-
 caciter ritus illos non esse idololatricos, cum
 iam constet non esse Idola Confucium, & Pro-
 genitores; ac proinde non potuisse sine calu-
 pnia Sinas Christianos per totam Europam
 traduci, ut Idololatrias.

Respondeo secundo: Cœremonias Sinen-
 ses non esse Religiosas, ideoque nec superstiti-
 osas, saltem quoad substantiam; nam si per
 accidens ritibus ex se politicis superstitione
 quædam immiscentur, hæc omittunt Christi-
 ani juxta Alexandri VII. Decretum, imò cum
 opus est, palàm contra protestantur; unde
 nullius superstitionis sunt rei.

Respondeo tertio: B. Virginem, An-
 gelos, & Sanctos pie coli à Christianis ob gra-
 tiam sanctificantem, aliasque dotes supra na-
 turam illis à Deo concessas: unde cultus ille
 religiosus est. Sed cum Sinæ nihil supra na-
 turam & hominem, in Confucio agnoscant, nec
 in Majoribus, illumque colant solum ob do-
 ctrinam, hos ob vitam ab illis acceptam, cul-
 tus ille non est nisi politicus & civilis; non
 pertinet ergo ad Religionem, ideoque super-
 stitiosus non est.

Respondeo 4. adeò non coli Confuci-
 um, & Progenitores à Sinis, ob propriè dictam
 sanctitatem, quam non cognoscant, ut licet
 virtutes illorum morales possint esse culta ci-

vilis objectum, ad has præcipuè in illis colendis non attendant: probos enim & improbos venerantur iisdem ritibus, quos instituerunt Philosophi, & Imperatores ad bonum publicum præscripserunt. Imò sapientiam, seu doctrinam colunt in Confucio magis, quàm probitatem; ut infra suo loco probabitur; neque negant inter suos Sapientes, quos nimirum venerantur, aliquos fuisse valde improbos.

Respondeo 5. In istiusmodi oblationibus nihil juxta leges, & libros classicos, vel à Confucio, vel à Majoribus, neque peti, neque sperari; inde patet, nihil in illis supra naturam, Sinas agnoscere.

Id demonstrant textus, qui sequuntur ex libro *Liki* de oblationibus, quæ fiunt primo Spiritui, seu *Xanti*, vel reliquis Tutelaribus; sic habet. *In oblationibus illis implovatur auxilium, referuntur gratiæ, deprecantur calamitates.*

De oblationibus verò mortuorum sic loquitur. *In oblationibus, quæ fiunt pro Defunctis, nihil ab illis rogatur.*

Item. *Finis illarum oblationum est, continuare amorem erga parentes, & benefactores; procurantes hisce oblationibus supplere defectus commissos in sustentatione, & obedientia erga defunctos suos. Nil est in isto fine, nisi politicum & humanum.*

Rursus:

Rursum: *Nihil ab illis petitur, sed nec est voluntas felicitatem aliquam petendi.* Sunt plurimi hujusmodi textus. Illos autem esse genuinos, ne Adversarii quidem negant: Id unum reponit Dominus Charmot (a) *de prima rituum institutione hos esse intelligendos.* sed perseverasse hactenus hunc usum, nihil nec à Confucio, nec à Majoribus postulandi, satis probant, quæ narrat Riccius, quæ Martinus, quæ Brancatus, Intorcetta, Faber, imò quæ Reverendissimus à Leonissa respondet, de precibus nonnullis, quæ privata solum, non publica autoritate, in aliquos libros irreperunt.

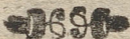
Unde P. Matthæus Riccius ante centum annos jam sic loquebatur. *Et quoniam in Majoribus nullam Numinis partem agnoscunt, nec ab iis quidquam aut petunt, aut sperant, id videtur ab omni sacrilegi cultus scelere alienum.* Item de Confucio. *Nullas porrò ei preces recitant, nec ab eo quidquam petunt, aut sperant.*

Respondeo 6. manifestè hinc patere, nihil supra hominem, supra naturam, à Sinis agnosci, nec in Confucio, nec in Majoribus, juxta communem Litteratorum persuasionem ac fidem. Nam quòd privati aliqui ex errore, vel ex malitia aliter sentiant & agant, sua illis supersticio impuretur: at nocere non potest

B 2

aliis

(a) *Hist. Sinens. p. 220.*

aliis, neque inficere ritus aliqui innocentes, atque Imperii legibus constitutos; sicut cultum sacrarum apud nos Imaginum non inficit error, & superstitio Christianorum rudium, qui aliter sanè eas venerantur, quàm præscribat Concilium Tridentinum: & utinam pauciores essent hujusmodi rudes Christiani.

Respondeo 7. nihil obstare, quòd dicantur reperiri in quibusdam Ritualibus Orationes, quas Sinæ recitent ad defunctos: Certum est enim, vel Ritualia illa, respectu Litteratorum esse, quasi apud nos, Hæreticorum libros, qui nullam fidem faciunt; vel (a) ut Reverendissimus Leonissa fatetur, insertas illis fuisse istas preces, à privatis, absque autoritate publica. Unde privatus est aliquorum error & superstitio, non communis. Standum ergo libris classicis, & quidem genuinis, qui manibus omnium teruntur, ubi ista sunt prohibita.

Dixi *genuinis*, hoc est, emendatis, & juridicè recognitis. Nam *affirmant docti inter Sinas Interpretes, irrepsisse quedam etiam in libros classicos aliquorum malitià, quæ aliena sunt & apocrypha, (a) Propterea, inquit P. Philippucius, litteraria Sinensium respublica multos habet & graves Censores, qui libros classicos*

(a) *In suis responsis.*

(a) *In suo præiudicè cap: 2. art: 2. pag: 14.*

classicos & ceteros, eruditè & acutè examinant,
 & genuina loca à supposititiis discernunt: ideo-
 que in citandis Sinicis textibus magna uti
 cautela necesse est, ne graviter erremus. De
 hac materia, sic pergit, copiosus tractatus jam
 confectus est, & suo loco divulgabitur.

Tria addo 1. ab adversariis vocari pre-
 ces, quæ sunt vel orationes solum panegyricæ,
 vel vota filiorum aut discipulorum, qui optare
 se significant, ut, si fieri possent, Magistri ades-
 sent, vel Parentes. 2. Persuasum esse Sinis,
 Imperij, & familiarum felicitatem pendere ab
 obedientia, quam Imperatori præstant subditi,
 Parentibus filii, discipuli Magistris, uxores Ma-
 ritis, &c. Obedientiam autem illam erga vi-
 vos conservant in Imperio, & in familiis studi-
 um illud, & consuetudo mortuis obsequendi
 adhuc, quasi essent superstites. Unde felicitas
 illa, quæ dicitur, illis sponderi post justa Pa-
 rentibus suis persoluta, illis promittitur tan-
 quam suæ obedientiæ effectus, non autem ex
 merito defunctorum. 3. Deinde superstitio-
 nis erit nihil, si ob exhibitum suis Parentibus
 grati animi obsequium, uti & ob elemosynam
 egentem porrectam, sperent à *Xanti*, seu à Deo
 Optimo, Maximo, cui ista placere non dubi-
 tant, præmium aliquod temporale.

Respondeo 8. Rev: Dominum Maigrot,
 si fingat Litteratos à Confucio, vel à Majori-

bus sperare aliquid, vel petere, sibi ipsi contradicere; cum repetat continuò Litteratos omnes esse Atheos, tam antiquos, quam modernos. Qui enim negant Deum existere, animas non credunt immortales, ideòque nec petere ab illis quidquam possunt, nec sperare, nisi insaniant: ac proinde nec ut sanctos, nec ut Deos, Sinæ colunt Confucium, aut Majores, in hac Reverendissimi sententia.

Respondeo 9. P. Joannem de Paz Dominicanum, ut patet ex ante dictis, non solum affirmare tanquam certum, quòd in China nulla Confucio tribuatur divinitas, sed etiam quòd non credatur potestatem habere humanam superiorem, (a) *Hac ratio, inquit, ostendit, quòd nec communi acceptione, nec lege regni detur Confucio cultus religiosus: neque divinitas, neque potestas aliqua ei attribuatur* Forsan aliquis nostrum Deum existimat Confucium, aut in eo potestatem hominibus auxiliandi fatetur? Sic in risum effusi Sinæ protestanti Christiano responderunt.

Respondeo 10. Patrem Semedo antiquum Missionarium sic loqui de cœremoniis solemnioribus, quibus Sinæ suos colunt Progenitores. (a) *Iste, inquit, oblationes, seu cœremonia, non sunt proprie dicta Sacrificia,*
que

(a) folio 199.

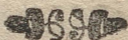
(a) part: 1. c. 19. pag: 121.

que offerunt Sina suis Majoribus; illos enim nec ut Deos habent, nec ut Sanctos. Sunt itaque solum demonstrationes gratitudinis, & reverentia, quas debere se putant eis, à quibus vitam accepere. Nota illas voces; Illos nec ut Deos habent, nec ut Sanctos. Excludunt enim Idololatriam, atque Superstitionem.

Respondeo II. Reverendissimum à Leonissa, quem pro se Romæ pugnantem jactant Jesuitarum Adversarii, sic tamen esse locutum de communi Sinarum fide circa Confucium Philosophum, in suis ad Eminentissimum Cardinalem Casanate responsis, ut quæ in hac questione præliminari probantur, suo calculo validissimè confirmet.

Postquam enim hic affirmavit aliam esse Litteratorum sectam in China, aliam Idololatrarum, duo addit. I. Atheos (vult autem Dominus Maigrot Litteratos omnes esse Atheos) non agnoscere veram sanctitatem, hominemque, dum moritur, totum juxta illos prorsus interire; ac proinde etiam in Confucio agnoscant, dum viveret, quasi exemplar virtutum omnium (utique moralium) nihil tale de illo mortuo jam credere.

Non riconoscono Santità per che sieguo-
 no la dottrina Ateistica, e pensano che
 morendo l'huomo tutto finisce Ricono-
 scono questi in Confucio un aggregato di

„ tutte le virtù per il tempo che visse, e
 „ non più.

Hic nota, Litteratos, de quibus solum in presentia causa agitur, non modò nihil Numinis in Confucio colere juxta Reverendissimum à Leonissa, sed ne veram quidem Sanctitatem, quàm nimirum ex eodem Reverendissimo non agnoscunt, Imò qui sunt inter Litteratos Athei, si Reverendissimo credimus, colunt solum eas virtutes, quas olim habebat, dum viveret; rati nihil nunc temporis superesse de Confucio. Quàm sint ista contraria iis, quæ Dominus Maigrot, & Dominus Charmot continuò ad nauseam repetunt de fide Litteratorum circa Confucium Philosophum: nemo est, qui non videat, si eorum scripta legerit; nemo, qui videndo non indignetur.

Hoc secundo loco dixit Reverendissimus à Leonissa, privatos aliquos inter Idololatrias, Confucium quasi idolum colere, non palàm quidem nec ubique, sed clàm solum, & alicubi, sine authoritate publica, & contra communem Imperii fidem: & ne hoc quidem affirmat tanquam certum, sed solum dicit hoc sibi videri

„ Mi pare che i Gentili veramente Idololatre
 „ riguardano Confucio com un di loro Dio,
 „ benchè in publico, e con autorità publica
 „ non sia frà quelli numerato, mà solo con
 „ privata autorità da questo, o da quello in
 „ questo,

questo, è en quel luogo con authorità pri-
vata . . . è contra il commune del Impe-
rio per averlo impedito la sett a Littera-
ria.

Constat igitur illo Reverendissimi te-
stimonio, quod unum in hac questione præ-
liminari volumus, nempe juxta communem
Imperii fidem, maximeque Litteratorum, nec
ut Deum, nec ut Sanctum, utique verâ Sancti-
tate, coli Confucium in China; multò minùs
Progenitores mortuos, tot gradibus ipsi Con-
fucio inferiores.

Nam quòd privati aliqui ex errore vel
malitia aliter sentiant, vel agant, hoc nihil o-
mninò juvat Jesuitarum adversarios, ut jam
antè probatum est, & clarius intra videbitur.

Respondeo 12. Enumerari singulos ri-
tus erga Confucium, & Progenitores in tracta-
tu speciali, explicarique accuratissimè ab anti-
quis, ac Sinicè doctissimis Missionariis: unde
constat adhuc magis, hujusmodi ritus non mo-
dò esse idololatricos, sed ne superstiosos qui-
dem, saltem quoad substantiam; quod unum
Roma postulat, ut permitti possint, qui sunt
innocentes, superstiosis omnibus sublatis, jux-
ta Alexandri VII. Decretum.

Hæc est, Vir nobilissime, quaestio præ-
liminaris Jesuitarum Apologiae, de qua priùs
tractatum verò, cujus ibi fit mentio, ubi pri-

mum habuero, ad te illico transmittam. Ad-
 vertes in eo legendo, ritus ac cæremonias ple-
 rasque omnes, quibus Sinæ Confucium, ac Pro-
 genitores colunt, adhiberi quoque ab illis ad
 colendos homines viventes; vocem *Xim*, quæ
 Europæi utimur ad exprimendam veram sancti-
 tatem, quæ ex Reverendissimo à Leonissa Si-
 næ non agnoscunt, habere in China magnam
 in significando latitudinem; tumi imprimis
 erga Confucium pro significanda ejus sapien-
 tia, seu doctrinæ præstantia; non dici tabel-
 las *sedes anime*, nisi improprie, ac metaphori-
 ce; quatenus nomen Confucij, sive Parentis
 mortui, in his tabellis descriptum, ibi pro Con-
 fucio, seu Parente mortuo supponit, eorum-
 que memoriam, quasi essent præsentis, exci-
 tat; neque jejuniis, neque abstinentiæ à con-
 jugibus, finem religiosum semper præscribi;
 imò sæpè valde humanum, naturalem, aut po-
 liticum, in luctu, puta, publico. Jejunatum
 olim à multis in China, antequam venirent
 ad Imperatorem pro tributis persolvendis; oc-
 cisa à Lanionibus, non à Sacrificulis animalia,
 pridie solemnitatum erga Confucium, aut Pro-
 genitores, non magis esse victimas, quàm quæ
 ab iisdem Lanionibus ad fores Mandarino-
 rum honoris ergò occiduntur, & pro more
 Regionis illis offeruntur, dum in Provincias
 adveniunt; oblatum semel sericum ideo com-
 burij,

buri, quòd hinc lege præscriptum fit, coli regis honoribus Confucium, inde verò constet, vestes regias inservire nemini unquam posse, quàm Regi.

Explicatos in eodem tractatu videbis sigillatim alios ritus; ad quos dum in mortuorum cæremoniis superstitiosum aliquid accedit, prohibetur illud Christianis, qui etiam contra protestantur, cum opus est, juxta Alexandri VII. Decretum. Et verò non ignoras, Vir Nobilissime, ritus externos plerosque esse de se indifferentes, ad hoc ut religiosi fiant, vel politici; determinandosque ut plurimum ab objecto, vel intentione, in illis maximè Regionibus, ubi nondum introducta Læx divina, hos non alligavit ad religiosum cultum. Quin etiam apud nos eadem reverentia exterior exhibita Deo, vel Regi, fit religiosus cultus, vel civilis. Idem ritus, qualis est, thus adolere, exhibetur Christo, & Viro nobili, sive probo, sive improbo; exhibetur & Canonaphiis, etiam in templis nostris.

Quare, mirum videri non debet, si contingant apud Sinas hujusmodi multa, quæ et si apud nos sunt religiosa, mere ibi sint politica. Hoc unum est summi in hoc negotio ponderis & momenti, quòd in China Confucius solum ut Imperii Magister ob doctrinam, Progenitores ob vitam ab illis acceptam, præ-

scriptis dudum ritibus ita colantur, ut nihil Numinis Sinæ in illis agnoscant, nullas supra naturam dotes, juxta communem Litteratorum persuasionem, ac fidem; parati eosdem adhibere ritus, siue probi fuerint Majores, siue improbi.

Hæc cum attentè legerem, vel in quaestione præliminari, vel in prius citato tractatu, continuo occurrit, quod Libello supplicii Apostolicæ Sedi oblato solide probatum ac conclusum invenies; nullum quippe in ritibus illis adhibendis, jam apparere respectu Christianorum, nec proximum, nec remotum periculum, siue Idololatriæ, siue superstitionis, nec materialis quidem. Sic autem illud efficitur.

Constat I. per se licitum esse, cultu civili, juxta consuetos locorum ritus, colere Parentes mortuos, & Imperii, Magistrum.

II. Certò constat ritus illos, qui per se mihi liciti sunt, non posse fieri mihi illicitos, & idololatricos, nisi vel ex mea, vel ex aliorum intentione perversa, & idololatricâ, quâ vel ego, vel alii intendamus aliquid v. g. Numinis, aut supra naturam in Confucio colere, vel in Parentibus.

III. Certò constat Christianos Sinas nihil agnoscere Numinis, aut supra naturam, nec in Confucio, nec in Majoribus suis: ergo ritus

go ritus illi per se Christianis liciti, jam non sunt ex perversa illorum intentione idolatrici.

IV. Certò constat, ritus eosdem per se licitos, non posse fieri respectu Christianorum idololatricos, ex occulta tantum & interna Sinarum Idololatria; hæc enim, eò ipso quòd interna solum est, nocere non potest, nisi ipsis Idololatriis; nec mutare exterius statum Confucii, & Progenitorum, nec physice, nec moraliter.

V. Certò constat, per externam etiam, at paucorum Idololatriam, sive superstitionem, non posse aliquem palàm constitui, respectu omnium, in ratione Idoli; nec proinde vitari, & infici, licitos per se mihi ritus, erga Confucium v. g. & Progenitores,

Inventi sunt, qui colerent B. Virginem tanquàm Numen; non potuit hæc illorum malitia, vel ignorantia, vitare cultum per se legitimum, quo Fideles Beatam Virginem venerantur.

Est indubitatum, reperiri aliquandò Catholicos rudes, qui aliter, quàm præscribat Concilium Tridentinum, sacras Imagines colunt: quis illorum superstitione putet verum infici cultum Imaginum? Pari modo, etsi inter Sinas invenirentur nonnulli, qui in Confucio, vel in Majoribus, ex ignorantia, vel ex malitia, di-

vinum aliquid colerent, quamdiù constabit, ut certò constat ex præliminari quæstione, nullam in China tribui Confucio Numinis partem, juxta communem Sinensium fidem, maximeque Litteratorum; tamdiu poterunt Sinae Christiani, cultu civili & politico honorare Confucium, ut Imperii Magistrum, sine ullo periculo, vel remoto Idololatriæ, ne materialis quidem. Quod dicitur de Confucio, potiori jure deberi dici de Majoribus, quorum nullus est juxta Sinas huic Philosopho conferendus.

VI. Ut fierent ergò mihi illiciti ritus illi, deberet quasi publica auctoritate constare, Sinas aliquid Numinis communiter jam agnoscere in Confucio, & in Majoribus suis, vel potestatem humanam majorem. Quamdiù igitur id non constat, tamdiù possum uti jure meo: tamdiù, respectu mei, ritus illi remanent civiles ac politici, ideoque per se liciti, ac proindè neque formaliter, neque materialiter idololatriæ.

Jam verò manifestum est, non constare, quòd in vasto illo Imperio, juxta communem Sinarum fidem, ac persuasionem, Numen habeatur Confucius, multoque minus Progenitores mortui. Imò contrarium tam certò constat, ut Dominus Charmot gravissimè conquerratur,

(a) *Hist: cult: Sin: pag: 296.*

ratur, se, suumque Reverendissimum, falso accusatos esse, quasi illud ipsum affirmassent, (a) *Nusquam dicimus, inquit, Confucium coli in China ut Deum, Majores coli ut Numina.*

Certo igitur constat, quod juxta communem Sinarum fidem, neque Confucius, neque Majores mortui aliquid Numinis habere credantur: ergo non est solum probabile, sed certum, ritus, quibus in China coluntur, neque formaliter, neque materialiter esse idololatricos: ergo Sinae Christiani possunt illos adhibere sine ullo periculo, vel proximo, vel remoto Idololatriæ, ne materialis quidem. Adde, neque superstitionis; cum non minus constet, Sinas in colendis sive suis Philosophis, sive suis Majoribus, attendere solum ad doctrinam, quam ab illis, vel ad vitam, quam ab istis acceperunt, sive fuerint probi, sive improbi, ut dictum est. Multo minus illos colunt ob gratiam sanctificantem, aliasque doctores supra naturam à Deo illis concessas.

Ergo constat sententiam de ritibus Sinenium politicis, ac permixtis juxta Alexandri VII. Decretum, Christianos Sinas nulli exponere periculo sive superstitionis, sive Idololatriæ, non modo formalis, sed neque materialis.

Ergo constat sententiam illam esse tuam formaliter simul, atque materialiter.

Pergi

Pergit ulterius Author Libelli supplicis, nam contendit eam dici adhuc posse, non modo oppositâ sententiâ tutiorem, sed fortassis unice tutam, ita ut contraria opinio Evangelii Ministros gravissimis exponat, tam formaliter, quàm materialiter peccandi periculis. Quod ut constat.

Supponit I. Prohiberi non posse in China ritus erga Confucium, & Progenitores, quin claudatur janua salutis & fidei, innumeris planè hominibus. Hoc semper visum est certum Evangelii Ministris, etiam iis, qui prohibendos probant, quia sibi falso persuaserant hos esse religiosos. Hoc tam sæpè Sinæ Christiani inculcârunt, protestantes, se in die Judicij contra crudelem, imprudentemque eorum zelum insurrecturos, qui propter tam levem causam, tanque nullam, innumeros Sinas ab amplectenda fide removerent, arcerentque à Baptismo. Id agnoverunt in conventu Cantonensi 22. Christi Confessores, apertèque declarârunt. Id jam inde ab initio senserat P. Matthæus Riccius, dum tam clarè exponeret, quantum his ritibus Sinæ Litterati, ab ipso Imperatore ad infimum quemque, adhærent, Id hætenus experti sunt Missionarii omnes.

Supponit II. Ecclesiam, Sanctam Sedem, ipsos, quos ad Infideles mittit, Evangelii Ministros, præcepto teneri, non solum annun-
tiandi

tiandi Gentibus Evangelii, sed ita annuntia-
di, ut quantum est ex se, nullum propagand
fidei obicem immeritò ponant. (a) *Euntes
in mundum univèrsam predicatè Evangelium
omni creaturæ.* Hoc Christi præceptum non
ligavit solos Apostolos, sed Apostolorum quo-
que successores, inprimisque successores Petri,
quibus Universæ Ecclesiæ cura commissa est,
quique propterea jam inde ab initio fundatæ
à Christo super Petram Ecclesiæ solliciti sem-
per fuerunt, non modò ad revocandas in ovi-
le oves aberrantes, sed etiam ad aperiendam
Gentibus ovilis januam, missis quocunque, &
in omnem terram, & in fines orbis terræ, di-
vinæ Legis præconibus, qui fidei, ac salutis
Evangelium annuntiarent, (b) *Fides enim
ex auditu, auditus autem per verbum Christi.
Quomodò ergo credunt ei, quem non audie-
runt? Quomodò autem audient sine predi-
cante? Quomodò verò predicabunt, nisi mit-
tantur?*

Itaque gravis peccati, contra manife-
stum illud Christi præceptum, reos illos esse
necesse est, non modò qui, cum teneantur hoc
præcepto, observare illud negligunt abjecta
prædicandi Gentibus Evangelii omni cura, sed
etiam, qui à Sancta Sede ad hoc missi, ex va-
nis scrupulis & malè fundatis erroribus, pro-
pagationi

(a) *Marc: 16.* (b) *Rom: 10.*

pagationi Sanctæ Legis, magnos interjiciunt obices.

Præterea Lex charitatis erga Deum & proximum eos gravissime ligat, qui in China, vel in aliis hujusmodi regionibus degunt, Evangelii Ministros, ad procurandam Infidelium, apud quos vivunt, quantum in ipsis est, salutem, cujus fundamentum est fides. Unde in conscientia gravissime tenentur remove obacula, illorum infirmitati condescendere, in hoc imitari Apostolos, Sanctos Patres, Summos Pontifices, necessaria solum ab illis exigere, non perfecta, quæ modo portare non possunt.

Supponit III. Ut abundè supra probatum, nullum esse in essentia de ritibus politiciis, tam solide fundata, periculum Idololatriæ, sive superstitionis, ne materialis quidem, respectu Christianorum, qui tanquam regulam sequuntur Alexandri VII. Decretum.

His positis, manifestè patet eos, qui contra sentiunt, clauduntque januam fidei Sinis innumeris, ex vano superstitionis, atque Idololatriæ metu, subire evidens periculum violandæ Legis charitatis, tam erga Deum, quam erga proximum, in re gravissima; ubi de irreparabili salutis æternæ tot hominum jactura, agitur; neque non transgrediendi ipsius Christi

præ-

præceptum de Evangelio omni creaturæ prædicando.

An verò excusari possint de Legibus istis violatis, qui sic agunt, per ignorantiam invincibilem, sive per aliquam probabilitatem, erit Summi omnium in terra Judicis, ac Patris, post omnia benè ponderata, judicare, ac definire; cum tam levis sit istiusmodi opposita probabilitas, tam facilè vinci possit hæc ignorantia.

Et verò, qui tantisper attenderit, ad fundamenta istius, de ritibus politicis sententiæ, juxta mentem Sinarum Litteratorum, mirabitur, fidem invenisse jactatas per totam Europam fabulas, de Christianorum apud Sinas Idolatria. Sunt autem hujusmodi fundamenta duodecim, quæ nunc indicare sufficiat, legesque deinceps in Apologia fusè explicata.

Dicunt 1. qui stant pro ritibus Alexandri Decreto permissis, quæstionem illam fuisse diu ac frequenter in China examinatum, in septuaginta, & amplius, habitis inter Jesuitas ea de re consultationibus, ante annos quinquaginta; ideoque non temerè jam ex hoc capite definitam.

2. Examinatam ab iis, qui diu vixerant in China, nempe 20. 30. 40. 50. annos.

3. Examinatores illos in Litteris Sinen-
sibus fuisse apprime versatos, ut ex libris constat quam plurimis, quos idiomaticè Sinico eleganter

ganter scripserunt, & solidè.

4. Doctos aliundè in Philosophia, & Theologia.

5. Viros magnæ pietatis, Christi Confessores, & aliquos donis extraordinariis insignes.

6. Non paucos esse i&iumodi homines, unum aut alterum, qui re examinata, sententiam illam amplexi sint, sed multos omninò, ac plures quàm octoginta.

7. Illos non fuisse solùm è Societate viros, sed ex aliis quoque sacris Ordinibus, maximèque Sancti Dominici, nonnullosque Episcopos, & in dignitate constitutos.

8. Inprimis viginti duos Christi Confessores, pro Christo exules, relegatos Cantonem, sæpèque in exilio pro rebus Sinicis, & presenti negotio simul congregatos.

9. Doctos Sinenses tam Christianos, quàm Infideles ea de re sæpiùs interrogatos; juxta sententiam Societatis respondisse.

10. Haberi adhuc præ manibus libros Sinensium his de ritibus tractantes, & probantes, nihil illos in sua institutione, nisi politicum, ac civile habuisse.

11. Levem admodùm, multas ob causas & quidè graves, authoritatem esse illorum, qui pro opposita opinione citantur, à Reverendissi-

rendissimo Domino Maigrot, & Domino Char-
mor.

12. Denique Sacram Congregationem,
& Apostolicam Sedem benè informatam autho-
ritate sua confirmasse ea, quæ potuissent in du-
bium super ea quæstione revocari.

Sanè, quòd, post tam frequens, tamque
diuturnum examen, à tot & tantis viris, vario-
rum Ordinum, & Nationum, maximèque Si-
nensibus, definitum sit, non coli in China Con-
fucium Philosophum ut Idolum, non coli ut
Idola Progenitores mortuos, nihil in illis agno-
sci supra hominem, supra naturam, ideòque
nec veris sacrificiis coli, nec in veris altaribus;
sed ritus, quibus coluntur esse merè civiles ac
politicos, ac proinde debere omninò hos per-
mitti Neophytis, ne gratis & sine causa suffi-
cienti, janua salutis & fidei claudatur innu-
meris planè hominibus, quòd, inquam, id ita
definitum sit, quæro, num hoc videri debeat
esse in Europa moraliter certum veritatis ar-
gumentum?

Hæc habui, Vir Nobilissime, quæ tibi
breviter exponerem, ut optasti, de negotio Si-
nensi: plura leges in Apologia, ubi prodierit:
de Jesuitis interion perges, ni fallor, ut antea,
benè sentire; de eorum Adversariis, ut voles.

Quod enim Jesuitas Sinenses traduxe-
runt, ut fautores Idololatriæ, ob permisos ri-

tus erga Confucium, Progenitoresque, juxta
Alexandri VII. Decretum, jam abundè nosti,
ni fallor, factum id ab eis immeritò; cum sit
chimerica, cum nulla sit, huiusmodi Idolola-
tria: Quantum autem iidem è Societate in
China Missionarii, veram semper Bonziorum
Idololatriam abhorruerint, cum testetur ipse
Dominus Charmot, certò constare debet inter
omnes. Et verò cum obiectum ei fuisset, ne-
minem ex secta Idololatrarum omnes Sinen-
sis Imperii (a) Provincias pridem inficien-
te, ad Christianam fidem esse Jesuitarum ope
adductum, quin Idola sua iustus sit ab eis con-
culcare, frangere, comburere, id ultrò fatetur:
*Et hoc sensu, inquit, verum est, quod jam tra-
de ab initio Societatis Missionarij iusserunt
à Neophytis Idola conculcari, frangi, combu-
ri; Et quòd ipsimet sapièssimè ea conculca-
runt, fregerunt, combusserunt.*

Reverendissimus ipse Dominus Maigrot
scribens ad Innocentium Papam disertè affir-
mat (b) sine ingenti calumnia dici non pos-
se, ullos esse in China Missionarios, qui in
crassam turpemque Idololatriam impingant,
aut alios impingere permittant. Unde sub
finem Mandati, quo Alexandri VII. Decretum
reformavit, palàm declarat, se non intende-
re eos

(a) Hist: cult: Sin: pag: 182.

(b) Hist: cult: Sin: pag: 404.

re eos culpares, qui aliter antea censuerunt, ali-
amve praxim sicuti sunt ab ea, quam in po-
sterum sequendum esse statuit. Mirum enim,
inquit, videri non debet, si in rebus hujusmodi
Missionarij omnes unius ejusdemque sententia
non fuerint, & eam unusquisque praxim am-
plexus sit, quæ sibi in Domino magis veritati
consona videbatur.

Hinc infertur 1. Vir Nobilissime, Mis-
 sionarios Jesuitas, jam inde ab initio, bellum
 apertum, etiam in China, veræ indixisse Idolo-
 latriæ, Idola conculcando, frangendo, com-
 burendo: fatentibus hoc ipsorum Adversari-
 is; pro hac destruenda paratos semper fuisse
 profunderè vitam millies; hæc nimirum &
 credant, & docent omni jure prohibitam, na-
 turali, positivo, divino, humano, canenico, ci-
 vili.

Inferes 2. Qui Jesuitas impugnant,
 continuò laborare, & fortè laborare velle in
 æquivoco; quasi tam certò constaret ritus ali-
 quos, v. g. Confucianos, esse idolatricos, quàm
 certò constat ritus idolatricos esse omni ju-
 re prohibitos. Hoc enim secundum natura-
 li lumine tam clarè notum est, ut non possit
 innocenter ignorari. Primum autem tam pa-
 rum constat, ut hoc planè falsum esse judicen-
 Sinenses magno numero Missionarii, non
 Societate solum, sed ex aliis sacris Ordinibus
 quæ

quàm plurimi, & ita iudicent non temerè, sed post immensos in discenda lingua Sinica 30. 40. 50. annos, post longum & accuratum examen, post consultos non modò Sinas tam Christianos, quam Paganos, sed etiam libros illorum classicos, postque adhibitam in quærenda veritate eam diligentiam, quâ vix major excogitari potest. Conveniunt itaque Jesuitæ cum suis Adversariis abhorrendos, execrandos, fugiendos esse ritus idololatricos, tanquam omni iure prohibitos; sed negant, atque pernegant, Confucium in China coli ut Deum, Progenitores ut Numina; negant agnosci in illis veram sanctitatem, aut alias dotes supra naturam illis à Deo concessas, ac proinde negant quoque, ac pernegant, ritus erga Confucium, & Progenitores adhiberi iuridicè, ac communiter in China sollicitos, esse idololatricos.

Inferes 3: Vir Nobilissime, hoc præclare dictum a Domino Maigrot, (a) non esse culpandos Sinenses Missionarios, qui aliter de ritibus illis, ac ille, senserunt, aliambi propterea præxim secuti sunt ab ea, quam in posterum sequendum esse statuit: nempe quia, ut ait, eam illi præxim, atque sententiam amplexi sunt, qua sibi in Domino magis consona veritati videbatur. Quin etiam addit, hoc mi-

rum

(a) Hist: cult: Sin: pag: 38.

ram videri non debere, si in rebus hujusmodi Missionarij omnes, unius ejusdemque sententiae, non fuerint. Censuit igitur Dominus Maior res illas esse obscuras: nam videri mirum deberet, si in rebus claris & manifestis Missionarij omnes idem non sentirent.

Inferes 4. Non modo non esse culpandos Sinenses è Societate Missionarios, sed maximè ex illo capite commendandos: Quid enim fieri poterat prudentius, quàm in rebus obscuris id sentire & sequi, quod post longum, & accuratum examen visum est magis consonum veritati?

Hinc censebant, etsi ipsa per se veritas certò non pateret, non esse Inquietandos Sinas propter ritus ac cæremonias, quas esse solum civiles tam multa efficiebant, in hoc Sacrae Cõgregationis exemplum secuti. Legebant enim in Decreto 1645. ab Apostolica Sede approbato, ad quæsitum tertium Patris de Morales Dominicanici, esse à Sacra Congregatione responsum, inquietari Sinas non debere, si quid in mutuo supra sortem, non quidem ratione mutui præcisè, accipiant, sed ratione periculi probabiliter imminenti. At certum est, non esse plusquàm probabile, posse in mutuo aliquid accipi supra sortem, ratione talis periculi: id enim verò multi Theologi illicitum putant: etsi ergo probabiliter solum constaret ritus Sincensium,

mentium, de quibus agitur, esse tantum politico-
cos, non essent tamen juxta Sacram Congre-
gationem Sinæ propterea inquietandi; quan-
tò minus si probabilius id constaret, si magis
consonum esset veritati: maxime cum in no-
stro casu, solum agatur de quæstione facti, nempe,
an ex institutione, & mente Sinarum utique
hac de re bene instructorum, ritus illi sint
tantum civiles ac politici, & sit è contrario
quæstio juris de usura; an usurarium fuerit,
non modò ex intentione operantis, sed ex ipsa
rei natura, si quis supra sortem aliquid acceperit
in mutuo, ratione periculi probabiliter im-
minentis.

Respondit tamen Sacra Congregatio
non esse inquietandos Sinas Christianos, cum
id præstant, de quo disputatur; an ex natura
sua sit malum? modò saltem probabiliter con-
stet non esse malum. Quantò minus sunt in-
quietandi, cum adhibent ritus ex natura sua in-
differentes, & de quibus solum quæritur, an ex
prava Infidelium intentione viciantur? cum
tam multa præsertim hinc probent non vitari,
& omnino constet aliunde nunquam adhiberi
à Christianis, nisi ut civiles & politicos.

Quid si probabile solum non fuerit, sed
certum, Confucium non coli in China ut De-
um, nec Progenitores ut Numina: nihil in il-
lis supra hominem, nihil supra naturam agno-
sci, ut

sci, ut in quæstione præliminari visum est? Quid si quoque certum sit, prohibitione rituum, magnum opponi obicem Sinarum conversioni?

Quid si ista Jesuitarum Sinensium sententia, non modo sit evidenter, oppositâ opinione probabilior, tam ab intrinseco, quam ab extrinseco, ut hoc fusè probat P. Dominicus Sarpetri, Dominicanus: sed sit etiam tutior, & fortassis unicè tuta?

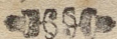
Quid si Adversariorum opinio magno periculo eos exponat graviter peccandi contra Legem divinam, naturalem & positivam? Fallor, ni sentias cum Jesuitis Sinensibus; ni judices inhærendum eorum praxi; ni commendes Alexandri Papæ prudentiam, atque æquiritatem ipsius Decreti.

Inferes 5. non modo non esse culpandos Sinenses Missionarios, qui ita sentiunt, sed nec Christianos Sinae, qui edocti à pueris, Confucium non coli in China ut Deum, nec Progenitores ut Numina, pergunt adhibere ritus patrios, diligenter observando, quidquid Alexandri VII. Decretum præscribit. Unde justam habent causam conquerendi, quòd in Epistola ad Papam Reverendissimus affirmet, *dubitari meritò posse, an qui sunt in China Christiani, ferè omnes non sint Idololatra?* Sanè si ita est, alterutrum necesse est

confiteri, vel Sinas Christianos esse serè omnes Jesuitarum Neophytos, vel si multos habent quoque Neophytos alij Missionarij, quoad praxim eadem illos sentire cum Jesuitis, & eadem permittere. Sed quàm sæpè contradictoria loquantur in hac causa Jesuitarum adversarij, qui leget Apologiam, mirabitur, & vix credet.

Nosti ergo, ni fallor, Vir Nobilissime, quanta sit gravitas hujus causæ; quid in ea propugnanda intendant Jesuitæ; quâ conditione pugnent ex utraque parte contendentes; quàm certò constet Confucium non coli in China ut Deum, non coli Majores ut Numina; imò neque ut sanctos coli, neque ut habentes potestatem humanâ majorem; sed illum, ut Imperij Magistrum ob doctrinam; hos, ut Progenitores ob vitam ab illis acceptam; ac proindè ritus, quibus, pro more patriæ, hi coluntur, neque Idololatricos esse, neque supersticiosos quoad substantiam, ac proindè adhiberi meritò posse, quos decreto suo permisit, post accuratam hujus rei inquisitionem, Alexander Papa VII. sublatis, ut ait, superstitionis, qui decursu temporis potuerunt accedere, aut factâ protestatione, cum Gentiles his ritibus superstiosos admiscerent. Imò sponte dabis, nullum in cæremoniis illis adhibendis jam apparere respectu Christianorum,

nes

nec proximum, nec remorum periculum sive
 Idololatriæ, sive superstitionis, ne materialis
 quidem; cumque aliunde satis constet prohi-
 beri non posse dictos ritus in China, quin
 claudatur innumeris Sinis Evangelij janua, &
 ideo qui illos prohibent, exponere se periculo
 peccandi contra Deum & proximum;
 cum sine causa sufficienti videantur illos pro-
 hibere: facile, ut spero, concedes sententiam
 Jesuitarum de ritibus Sinensibus, non modo
 longè probabiliorem esse, longè magis conso-
 nam veritati, longè veriore, sed simul
 esse quoque tutiorem, & fortas-
 sis unicè tutam. Hoc
 sufficit. Vive, &
 Vale.

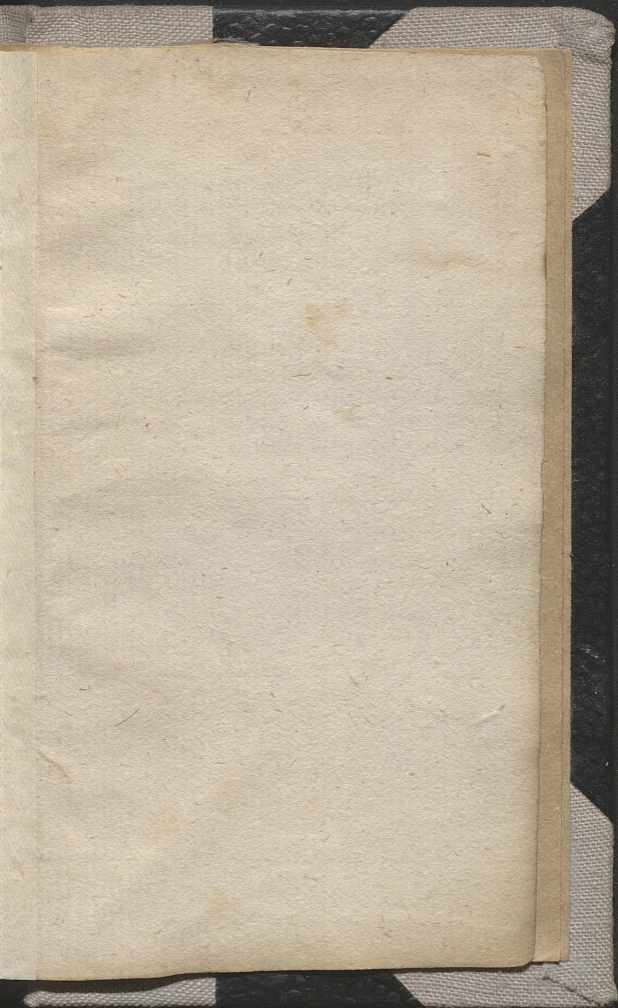
Ad M. D. G.

A. M. D. C.

1710

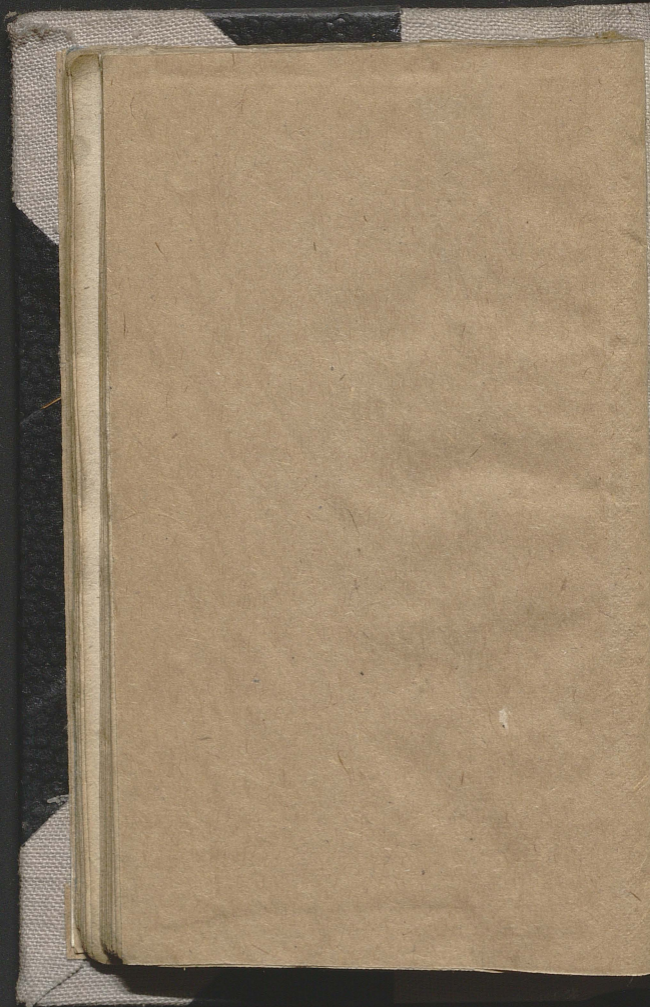
1710

7

2

Biblioteka Jagiellońska

stdr0024486

